

PODSUMOWANIE WARSZTATU PAKTU UCZCIWOŚCI JAKO NARZĘDZIA *COMPLIANCE*

SEMINARIUM ETYKA I PREWENCJA NADUŻYĆ W ZAMÓWIENIACH PUBLICZNYCH

27 czerwca 2018, Fundacja im. Stefana Batorego, godz. 11:00 – 14:30

Jeden z warsztatów podczas konferencji dotyczył Paktu Uczciwości jako narzędzia *compliance*. Grzegorz Makowski z forumIdei Fundacji Batorego przybliżył ideę Paktu Uczciwości w Polsce, jego działanie oraz rolę jaką odgrywają w nim przedstawiciele Fundacji Batorego. Natomiast Joanna Nowak z ZUE S.A. odpowiadała na pytania jak wygląda uczestnictwo wykonawcy w Pakcie Uczciwości. Istotą spotkania było także poznanie opinii uczestników warsztatu. Poniżej krótkie zestawienie pytań i odpowiedzi.

Jaka jest rola Fundacji Batorego i w jaki sposób monitoruje to zamówienie?

Pakt Uczciwości jest porozumieniem pomiędzy Fundacją Batorego a PKP PLK. Zostało ono wypracowane pomiędzy tymi dwoma stronami, natomiast wykonawcy jego część została narzucona i wbudowana w dokumentację przetargową. Przede wszystkim porozumienie to poszerza możliwości dostępu do informacji – zarówno obserwatora społecznego, jak i opinii publicznej. Fundacja Batorego ma prawo publikować informacje na temat przetargu i prowadzenia inwestycji, a także informować o nich opinię publiczną. Drugi ważny element to dopuszczenie obserwatora społecznego bezpośrednio do zamówienia. Fundacja bierze udział w różnych czynnościach dotyczących przetargu. Uczestniczy w postępowaniu od momentu kiedy ogłoszono przetarg, włącznie z obserwacją prac komisji przetargowej (bez prawa głosu). W praktyce otrzymuje całą korespondencję. Podejmowane są również próby zaangażowania w obserwację szerszej publiczności, tak aby zmobilizować społeczność, której dotyczy inwestycja. Trzeci element to ochrona sygnalistów. W polskiej wersji Paktu wykonawca został zobowiązany do wprowadzenia procedury dotyczącej ochrony sygnalistów. Jest to wyjątkowe rozwiązanie, gdyż Pakty w innych krajach nie zawierały tego elementu.

Czy przedstawiciele Fundacji brali udział w pracach komisji przetargowej?

Tak, zostało to zapisane w porozumieniu z PKP PLK. Przedstawiciele Fundacji zostali powołani w roli obserwatorów do grona członków komisji przez przewodniczącego komisji. W pracach brali udział także współpracujący z Fundacją w ramach Paktu Uczciwości konsultanci prawni i techniczni.

W jaki sposób wykonawca wdraża Pakt Uczciwości?

Zgodnie z wymogami wynikającymi z dokumentacji przetargowej oraz zobowiązań wynikających z Paktu Uczciwości ZUE S.A. wdrożyła politykę zarządzania etycznego i ochrony sygnalistów. Projekt tej polityki został skonsultowany z Fundacją Batorego i przyjęty w firmie na podstawie zarządzenia prezesa. Polityka została przyjęta i przesłana do wszystkich pracowników oraz opublikowana na stronie. Został ustalony także doradca - osoba do kontaktu dla potencjalnych sygnalistów. Jest to osoba niezależna, podlegająca tylko zarządowi. Można się z nią skontaktować telefonicznie lub za pośrednictwem formularza zgłoszeniowego. Polityka zapewnia osobom zgłaszającym nadużycia poufność.

Czy podwykonawcy nie mieli problemów z przyjęciem polityki ochrony sygnalistów?

Kiedy ten element umowy był wdrażany istniały duże obawy, że ze strony podwykonawców pojawią się protesty. Obowiązek przyjęcia tej polityki zawarty został w umowach podwykonawczych i nie spotkał się ze sprzeciwem. Na szczęście podejście jest pozytywne i spotyka się ze zrozumieniem.

Czy wykonawca będzie monitorował stosowanie polityki ochrony sygnalistów na etapie realizacji zamówienia?

Tak, będzie to sprawdzane, ale w przypadku niewywiązania się z tego obowiązku nie zostały przewidziane sankcje.

Jak doszło do tego, że do pilotażu Paktu Uczciwości zostało wybrane PKP PLK i realizowana przez nie inwestycja?

Propozycje inwestycji przesłało Komisji Europejskiej Ministerstwo Rozwoju. Zgłoszone zostały różne inwestycje – drogowe, kolejowe, informatyczne. Ostatecznego wyboru dokonała Komisja Europejska. Wybrany został projekt kolejowy prawdopodobnie dlatego, że w Polsce inwestycje kolejowe obejmują największą część funduszy europejskich.

Czy Pakt Uczciwości można wykorzystywać jako narzędzie wzorcowe i implementować je w swoich działaniach?

Jak najbardziej. Wszystko jest na otwartych licencjach i cała dokumentacja zamieszczona jest na stronie paktuczciwosci.pl. Zespół zajmujący się Paktem Uczciwości w Fundacji Batorego również może pomóc, udostępnić dodatkowe materiały, spotkać się i odpowiedzieć na ewentualne pytania. Z pewnością do dalszego wykorzystania jest sam pakt, a także jego różne moduły jak umowa z wykonawcą, czy inżynierem kontraktu. Do wykorzystania jest także metodologia obserwacji.

Czy rozważane było zobowiązanie wykonawców składających oferty do posiadania polityki ochrony sygnalistów?

Tak, ale na etapie składania dokumentów, obciążanie wykonawców dodatkowymi wymaganiami wydawało się przeciwnie skuteczne. Dlatego też zostało to wpisane już do samej umowy.

Czy zamówienie nie powinno być sprawdzane również przed momentem składania ofert, tak aby wykluczyć możliwość porozumienia pomiędzy wykonawcą a zamawiającym?

Od wykonawców wymagane było złożenie oświadczenia, że złożyli ofertę uczciwie, bez komunikacji z zamawiającym. Wykonawca musiał zadeklarować, czy współpracował z zamawiającym czy nie i oświadczyć, że ta współpraca nie miała charakteru czynu nieuczciwej konkurencji.

[Całość nagrania ze spotkania](#)